

TOP
Krimi

Fred
Vargas
Mrazivé
dni

MRAZIVÉ DNI

Fred Vargas

MRAZIVÉ DNI

Z francúzštiny preložila
Eva Melichárková

slovar

Copyright © Fred Vargas and Flammarion, Paris 2015
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2017
Translation © Eva Melichárková 2017

ISBN 978-80-556-2096-1

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, nijakými prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými a ani vo forme fotokópií, nahrávok, ani prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

1

Už iba dvadsať metrov, dvadsať krátkych metrov, a bude pri poštovej schránke, je to ťažšie, ako si myslela. Smiešne, hovorila si, neexistujú predsa krátke metre a dlhé metre. Sú len metre, to je všetko. Zvláštne, že ešte aj na prahu smrti, v takej výnimočnej situácii, človek myslí na bezvýznamné hlúposti, hoci ľudia by skôr očakávali, že povie niečo dôležité, čo zostane vypálené rozžeraveným železom v análoch ľudskej múdrosti. Potom si z času na čas zaspomínajú: „Viete, aké boli posledné slová Alice Gauthierovej?“

Nemá síce čo pozoruhodné povedať, zato však nesie dôležitú správu, odkaz, ktorý sa zapíše do análov ľudskej nízosti, neporovnateľne obsažnejších ako tie predchádzajúce. Zahľadela sa na list v roztrasenej ruke.

Podme, ešte šesťnásť krátkych metrov. Z brány domu ju strážila Noémie, pripravená zasiahnuť pri prvom zakolísaní. Noémi sa zo všetkých síl pokúšala zabrániť svojej pacientke, aby riskovala a vyšla sama na ulicu, ale panovačná povaha Alice Gauthierovej nad ňou zvíťazila.

„Aby ste mi cez plece prečítali adresu?“

Noémie to urazilo, také čosi by predsa neurobila.

„To by spravil každý, Noémie. Istý môj priateľ – mimochoďom, starý príživník – mi vždy hovoril: ‚Ak chceš udržať tajoľstvo, stráž si ho.‘ Dlho som ho strážila, ale tak veľmi ma ťažilo, že som takmer zomrela. Hoci ani takto sa do neba nedostanem. Odstúpte mi z cesty, Noémie, a nechajte ma ísť.“

Preboha, Alice, hýb sa, ináč sa Noémie rozbehne za tebou. Oprela sa o chodúľku, posunula sa na hranicu deviatich metrov, no, možno ôsmich, ale riadnych. Ešte musí prejsť popri lekární a práčovni, potom popri banke, a bude tam,

pri malej žltej poštovej schránke. Už sa začala usmievať pri predstave blízkeho úspechu, no pohľad sa jej odrazu zakalil, pustila opierku a zrútila sa k nohám ženy v červenom, tá vykričla a zachytila ju v náručí. Obsah kabelky sa rozsypal po zemi, list jej vyklzol z ruky.

Lekárnička pribehla, vypytovala sa, prehmatávala ju, čínila sa, žena v červenom zatiaľ zbierala do kabelky rozhádzané predmety a nakoniec ju položila vedľa nej. Jej krátka úloha sa skončila, pomoc je na ceste, už tu nemá čo robiť, tak vstala a cúvla. Rada by ešte bola užitočná, ešte chvíľu by chcela zostať na scéne nehody, aby oznámila svoje meno záchranárom, čo sa vyrojili v hojnom počte, ale nie, lekárnička všetko usmerňovala spolu s rozrušenou ženou, ktorá tvrdila, že je ošetrovatelka: kričala, trochu plakala, pani Gauthierová rázne odmietla, aby išla s ňou, býva tu, čo by kameňom dohodil, na čísle 33a, nič nezanedbala. Ženu položili na nosidlá. Poďme, dievča, teba sa to už netýka.

Ale áno, pomyslela si, odchádzajúc, áno, niečo predsa len urobila. Zachytila ženu pri páde, zabránila, aby si udrela hlavu o chodník. Možno jej zachránila život, kto by mohol tvrdiť opak?

Prvé aprílové dni priniesli do Paríža oteplenie, ale vzduch bol v jadre ešte chladný. Jadro vzduchu. Ak má vzduch naozaj jadro, ako sa volá druhá časť? Povrch vzduchu? Marie-France zvrátila obočie, nepodstatné otázky jej krúžili v hlave ako otravné mušky, dráždili ju. Práve teraz, keď niekomu zachránila život. Alebo je to hladina vzduchu? Upravila si červený kabát a strčila ruky do vreciek. V pravom má kľúče a peňaženku, ale v ľavom akýsi hrubý papier, ten si tam nedávala. Ľavé vrecko bolo vyhradené pre električku a štyridsaťosem centov na chlieb. Zastala pri strome a premýšľala. V ruke drží list tej chuderky ženy, čo spadla. *Kým začneš konať, sedemkrát obráť myšlienku v hlave*, vtíkal jej do pamäti otec, hoci on sám nikdy v živote nekonal. Pravdepodobne sa mu nepodarilo obrátiť myšlienku viac ako štyrikrát. Písmo na obálke bolo roztraseané a meno na zadnej strane, Alice Gauthierová, bilo do očí neistými veľkými písmenami. Celkom iste je to jej list. Zbierala veci a strkala ich nazad do kabelky, chcela čo najrýchlejšie pozbierať dokla-

dy, peňaženku, lieky a vreckovky, kým ich neodveje vietor, a list si zatiaľ strčila do vrecka. Obálka spadla na inú stranu ako kabelka, žena ju asi držala v ľavej ruke. Preto išla sama, zamyslela sa Marie-France, chcela hodiť list do schránky.

Má jej ho odnieť? Ale kam? Bohvie, do ktorej nemocnice ju záchranka odviezla. Má ho zveriť ošetrovateľke v dome číslo 33a? Pozor, milá Marie-France, pozor. Sedemkrát si to premysli. Ak pani Gauthierová riskovala a sama niesla list do schránky, určite za žiadnu cenu nechcela, aby sa dostal do rúk niekomu inému. Sedemkrát si to premysli, nie desať, nie dvadsať ráz, zvykol dodať jej otec, myšlienky by sa mohli opotrebovať a už odtiaľ nič nevydoluješ. Poznám ľudí, čo takto ustrnuli, premýšľali v kruhu, je to smutné, pozri sa na svojho strýka.

Nie, ošetrovateľke nie. Pani Gauthierová sa nenadarmo vybrala na tú výpravu bez nej. Marie-France sa obzerala na všetky strany, hľadala poštovú schránku. Malá žltá skrinka tam vzadu, na druhej strane námestia. Marie-France si položila obálku na nohu a vyrovnala ju. Má poslanie, zachránila ženu a zachráni aj jej list. Napísala ho preto, aby ho poslala, nie? Takže nespraví nič zlé, práve naopak.

Vsunula obálku do štrbiny označenej ‚Predmestie‘, ale najprv sa ešte niekoľkokrát presvedčila, že skutočne ide o departement 78, Yvelines. Sedemkrát, Marie-France, nie dvadsať, ináč pošta nikdy neodíde. Ešte strčila prsty pod záklonku schránky, aby sa uistila, že list skutočne spadol dovnútra. Hotovo. Schránku vyberú najneskôr o osemnástej, je piatok, adresát ho dostane v pondelok ráno.

Dobrý deň, moja, veľmi dobrý.

2

Komisár Bourlin z 15. parížskeho obvodu sedel na porade uprostred svojich mužov s rukami zloženými na veľkom bruchu a nerozhodne si hrýzol vnútro líc. Pamätníci si spomínali, že to býval pekný chlap, kým za niekoľko krátkych rokov nerozkysol. No ešte vždy pôsobil impozantným dojmom, svedčila o tom aj skutočnosť, že podriadení ho úctivo počúvali. Dokonca aj keď sa hlučne, takmer demonštratívne vysmrkal ako práve teraz. Jarná nádcha, vysvetlil. Niežeby sa v niečom odlišovala od jesennej alebo zimnej, ale znelo to nadlahčenejšie, nevšednejšie, akosi veselšie.

„Treba to uzavrieť, komisár,“ povedal Feuillère, najhorlivejší poručík, tlmočiac všeobecný názor. „Od smrti Alice Gauthierovej prešlo už šesť dní. Je to samovražda, o tom nemožno pochybovať.“

„Nemám rád samovrahov, čo nenechajú list na rozlúčku.“

„Ani ten chlap z Rue de la Convention pred dvomi mesiacmi nič nenechal,“ namietol strážmajster takmer rovnakej váhovej kategórie ako komisár.

„Ale ten bol úplne namol, osamelý a bez groša, to je celkom iný prípad. Tu však máme ženu, čo žila usporiadaným životom, profesorku matematiky na dôchodku, život ako na dlani, všetko sme presnorili. A nemám rád samovrahov, čo si ráno umyjú vlasy a navoňavujú sa.“

„No práve,“ ozval sa ďalší. „Iba ak chce byť aj mŕtvy krásny.“

„A tak si Alice Gauthierová,“ pokračoval komisár, „navoňaná a v kostýme, napustí vaňu, vyzuje topánky a úplne oblečená si sadne do vody, aby si podrezala žily?“

Bourlin si vzal cigaretu, či vlastne dve, hrubé prsty mu nedovolili vytiahnuť iba jednu. Preto sa pri jeho cigareto-

vých škatuľkách vždy voľne povalovali cigarety. Nepoužíval ani zapaľovač, koliesko na ňom mu bolo primalé, vrecko mu vydúvala objemná škatuľka krbových zápaliiek. Túto miestnosť komisariátu vyhradil pre fajčiarov. Zákaz fajčiť ho privádzal do zúrivosti, kým vonku sypú na bytosti – tým myslel všetky živé bytosti – tridsaťšesť miliárd ton oxidu uhličitého ročne. Tridsaťšesť miliárd, burácal. A človek si nesmie na zastávke zapáliť cigaretu?

„Ale ona umierala a vedela to, komisár,“ protestoval Feuillère. „Povedala nám to jej ošetrovateľka. Pani Gauthierová chcela minulý piatok sama zaniest list do schránky, bola hrdá, mala železnú vôľu, no nepodarilo sa jej to. A výsledok – o päť dní si v kúpeľni podrezala žily.“

„Mohol to byť list na rozlúčku. To by vysvetľovalo, prečo sa nenašiel u nej doma.“

„Alebo dokonca jej posledná vôľa.“

„Komu by čo odkazovala?“ skočil mu do reči komisár a riadne si potiahol z cigarety. „Dedičov nemá a v banke tiež nie bohviečo. Jej notár nedostal nový testament, dvadsaťtisíc eur pôjde na ochranu ľadových medveďov. A ona sa, hoci stratila taký dôležitý list, zabije, namiesto toho, aby ho znovu napísala?“

„Pretože sa u nej zastavil akýsi mladý muž, komisár,“ nedal sa Feuillère. „V pondelok aj v utorok, sused si je istý. Počul ho zvoniť, povedal, že sa mali stretnúť. Vtedy, keď je každý deň sama doma, medzi devätnástou a dvadsiatou. Čas stretnutia musela určiť sama. Jemu zverila svoju poslednú vôľu, list bol v tom prípade zbytočný.“

„Neznámy mladý muž, ktorý zmizol niekde vonku v šírom svete. Na pohrebe bolo iba obstarožné príbuzenstvo. Nijaký mladý muž. Tak čo? Kam sa podel? Ak jej bol taký blízky, že ho v tiesni narýchlo zavolala, musel to byť príbuzný alebo priateľ. V tom prípade by prišiel na pohreb. Ale nie, vyparil sa do vzduchu, plného oxidu uhličitého, pripomínam vám to. Sused ho vlastne počul len spoza dverí. Čo za meno to bolo?“

„Nerozumel dobre. André alebo možno Dédé, nevie to naisto.“

„André, to je skôr meno pre staršieho muža. Prečo tvrdil, že to bol mladý človek?“

„Podľa hlasu.“

„Pán komisár,“ ozval sa ďalší poručík, „sudca chce, aby sme to uzavreli. Nepokročili sme ani o krok, rovnako ako pri gymnazistovi, ktorého dobodali nožom, a v prípade ženy, ktorú napadli na parkovisku Vaugirard.“

„Viem,“ prisvedčil komisár a načiahol sa za druhou cigaretou vedľa škatuľky. „Včera večer som s ním hovoril. Ak sa to dá nazvať rozhovorom. Samovražda, samovražda, treba to uzavrieť a ísť ďalej, aj keď zametieme fakty pod koberec, iste, nestoja za reč, zadupeme ich ako púpavu.“

Púpavy, dumal, spodina rastlinného spoločenstva, nikto si ich neváži, šliapeme po nich alebo ich dávame žrať králikom. Komu by zišlo na um šliapať po ružiach, nieto ich ešte dávať králikom. Zavládlo ticho, všetci v zovretí medzi ne-trpezlivosťou nového sudcu a komisárovou zlou náladou.

„Uzavriem prípad,“ vzdychol si Bourlin, akoby ho niekto položil na lopatky. „No ešte sa pokúsime prísť na to, čo za znamenie nakreslila vedľa vane. Veľmi jasne, pevnou rukou, ale nezrozumiteľne. To je jej posledný odkaz.“

„Ale nepochopiteľný.“

„Zavolám Danglarda. Možno to bude vedieť.“

Jednako len, premýšľal Bourlin, sledujúc ďalej zákruty svojich myšlienok, púpavy sú húževnaté, kým ruža je skôr háklivá.

„Majora Adriena Danglarda?“ spýtal sa jeden zo strážmajstrov. „Z kriminálneho oddelenia v 13. obvode?“

„Presne toho. Čo má ten v hlave, to sa nenaučíte ani za tridsať životov.“

„Ale za ním,“ zahundral strážmajster, „je komisár Adamsberg.“

„No a?“ zatiahol Bourlin, zaprel sa pästami do stola a takmer majestátne sa zdvihol.

„A nič, pán komisár.“

3

Adamsberg schmatol telefón, odstrčil nabok kopec spisov, vyložil si nohy na stôl a zaklonil sa v kresle. Túto noc sotva zažmúril oči, jedna z jeho sestier si bohviekde uhnala zápal pľúc.

„Žena z čísla 33a?“ opýtal sa. „Podrezala si žily vo vani? Prečo ma s tým otravuješ o deviatej ráno, Bourlin? Podľa interných správ ide o jasnú samovraždu. Máš pochybnosti?“

Adamsberg mal rád komisára Bourlina. Veľký jedák, tuhý fajčiar, zdatný pijan, vo chvíli pripravený vybuchnúť, žil na plné obrátky, pohyboval sa na okraji priepasti, tvrdý ako skala a kučeravý ako jahniatko, vytrvalosťou si získal rešpekt a svoje miesto bude zastávať aj o sto rokov.

„Sudca Vermillon, nový horlivý úradník, sa ma drží ako kliešť,“ vysvetľoval Bourlin. „Vieš, čo s tebou spraví taký kliešť?“

„Veľmi dobre. Ak si nájdeš na tele znamienko krásy s nožičkami, je to kliešť.“

„A čo s ním?“

„Chytíš ho pinzetou a krúživým pohybom ho vytiahneš. Ale nevoláš mi pre to, však?“

„Nie, volám kvôli sudcovi, to je tiež taký veľký kliešť.“

„Chceš, aby sme ho spolu vytiahli obrovskou pinzetou?“

„Chce, aby som prípad uložil ad acta, ale ja ho nechcem uložiť.“

„Máš dôvod?“

„Samovrahyňa si ráno umyla vlasy, navoňala sa a neza nechala list na rozlúčku.“

Adamsberg zavrel oči a dovolil Bourlinovi, aby mu vysypal celú historku.

„Nezrozumiteľný znak? Pri vani? A čo chceš odo mňa, s čím by som ti mal pomôcť?“

„Ty s ničím. Chcem, aby si mi poslal Danglardovu hlavu, nech sa na to pozrie. Možno bude o tom niečo vedieť, spolieham sa už len naňho. Aspoň budem mať čisté svedomie.“

„Len jeho hlavu? A čo si počnem s telom?“

„Nech príde aj s telom, ak môže.“

„Danglard tu zatiaľ nie je. Vieš, že má vlastný rozvrh hodín podľa toho, aký mal deň. Či vlastne večer.“

„Vyťahni ho z postele, čakám vás tu oboch. Ešte čosi, Adamsberg, strážmajster, čo tu bude so mnou, je mladý zelenáč. Musí sa trochu otrkať.“

Adamsberg sa rozvalil na Dangardovej starej pohovke, srkal silné presso a čakal, kým sa major oblečie. Usúdil, že najrýchlejšie bude, keď za ním zabehne, zatrasie ním a strčí ho rovno do auta.

„Nestihnem sa ani oholiť,“ reptal Danglard, nakláňajúc veľké ochabnuté telo, aby sa videl v zrkadle.

„Ani do práce nechodíte vždy oholení.“

„To je niečo iné. Volajú ma ako experta. A expert sa holí.“

Adamsberg nevoľky zaregistroval dve fľaše vína na nízkom stolíku, pohár na zemi, vlhký koberec. Biele víno nezanecháva škvrny. Danglard asi zaspal rovno na pohovke, tentoraz sa nestaral o úzkostlivé pohľady piatich detí, ktoré vychovával ako vo vatičke. Dvojčky práve odtiahli do vysokoškolského internátu a rodinné vzduchoprázdno situáciu len zhoršilo. Doma síce zostal ešte najmladší, chlapča s modrými očami, nebol Danglardov, keď ho žena opustila, nechala mu všetky deti, na odchode sa ani neobzrela, ako mu rozprával hádam stokrát. Minulý rok sa Adamsberg, hoci riskoval roztržku, chopil roly učiteľa a odvliekol Danglarda k lekárovi. Major čakal na výsledky vyšetrenia opitý a napoly mŕtvy. Výsledky boli bezchybné. Niekomu sa podarí prebehnúť medzi kvapkami, v tomto prípade sa to dalo smelo povedať, a major Danglard dostal do vienka aj väčšie dary.

„Prečo ma vlastne volajú?“ opýtal sa Danglard, zapínajúc si manžetové gombíky. „O čo ide? O hieroglyfy, však?“

„O poslednú kresbu samovrahyne. Nedešifrovateľné znamenie, komisára Bourlina to trápi, chcel by to pocho-
piť, kým uzavrie prípad. Sudca sa ho drží ako kliešť. Riad-
ne veľký kliešť. Máme len niekoľko hodín.“

„Á, takže Bourlin,“ vydýchol Danglard a uhladil si sako.
„Bojí sa, že nový sudca dostane nervový záchvat?“

„Keďže je to kliešť, bojí sa, aby ho neoplul jedovatou sli-
nou.“

„Keďže je to kliešť, bojí sa, aby mu nevstrekol do krvi ob-
sah svojich slinných žliaz,“ opravil ho Danglard, uväzujúc
si kravatu. „Kliešť nemá nič spoločné s hadom alebo blchou.
Napokon, nie je to hmyz, ale pavúkovec.“

„Presne tak. A čo si myslíte o obsahu slinných žliaz sud-
cu Vermillona?“

„Aby som bol úprimný, nič dobré. Ale musím povedať,
že nie som odborník na záhadné znaky. Som synom baní-
ka zo severu,“ pripomenul major s hrdosťou v hlase. „Tu
a tam sa v niečom vyznám, ale je to len pár drobností.“

„Komisár dúfa, že mu pomôžete. Pre jeho čisté svedomie.“

„Samozrejme, ak môžem poslúžiť svedomiu, nesmiem
to premeškať.“

4

Danglard si sadol na modrú vaňu, presne na tú, v ktorej si Alice Gauthierová podrezala žily. Uprel pohľad na biely okraj záchodovej misy, kam ceruzkou na oči niečo napísala. Adamsberg, Bourlin a jeho strážmajster mlčky čakali v malej kúpeľni.

„Rozprávajte, hýbte sa, preboha, ja nie som delfská veštiareň,“ vykrikol Danglard, ktorého mrzelo, že sa mu zatiaľ nepodarilo rozlúštiť odkaz. „Strážmajster, buďte taký dobrý a urobte mi kávu, vytiahli ma z postele.“

„Z postele alebo hneď ráno z baru?“ zahundral strážmajster Bourlinovi.

„Mám jemný sluch,“ poznamenal Danglard elegantne usadený na okraji zájdenej vane, neodvracajúc zrak od nakresleného motívu. „Nežiadal som vás o komentár, požiadal som o láskavosť, o kávu.“

„Kávu,“ potvrdil Bourlin a veľkou rukou bez námahy zovrel strážmajstrovo rameno.

Danglard vytiahol zo zadného vrečka prehnutý notes a odkopíroval kresbu: veľké H, ale so šikmou strednou čiarou. Tú pretínala ďalšia oblúkovitá línia.

„Súvisí to s jej iniciálkami?“ opýtal sa Danglard.

„Volala sa Alice Gauthierová, za slobodna Vermondová. Má však ešte ďalšie dve krstné mená Clarisse a Henriette. Možno je to H ako Henriette.“

„Nie,“ pokrútil Danglard hlavou, až sa mu zatriasli ovísajúce líca pokryté šedivým strniskom. „Nie je to H. Stredná čiara je šikmá a rázne stúpa nahor. Podpis to nie je. Podpis sa postupne mení, absorbuje osobnosť autora, nakláňa sa, deformuje, zmenšuje. To sa nezhoduje s rovnými ráznymi ťahmi tohto písmena. Je to verná, takmer školácka reprodukcia akéhosi znaku, skratky, a nepísala ho často. Možno iba raz, najviac päťkrát. Je to práca usilovného a snaživého školáka.“

Strážmajster sa vrátil s kávou a provokatívne vložil horúci plastový pohár Daglardovi rovno do ruky.

„Ďakujem,“ zašomral major, nereagujúc na teplo. „Ak sa zabila, označila tých, čo ju k tomu dohnali. Ale prečo by v takom prípade znak zašifrovala? Zo strachu? Kvôli komu? Kvôli rodine? Vyzýva nás, aby sme pátrali, ale nič neprezerá dza. Ak ju niekto zabil – toho sa obávajú, Bourlin? – bezpochyby chce ukázať na útočníkov. Ale prečo to potom nespavila priamo?“

„Určite to bude samovražda,“ zahučal maloverne Bourlin.

„Smiem?“ opýtal sa Adamsberg, oprel sa o stenu a náročky vytiahol zo saka pokrčenú cigaretu.

Komisára Bourlina magické slovo prebralo, namiesto odpovede škrtol obrovskou zápalkou a tiež si zapálil. Malá kúpeľňa sa rýchlo zaplnila dymom, strážmajster mrzuto vybehol von a zostal stáť na prahu.

„Čo robila?“ opýtal sa Danglard.

„Profesorka matematiky.“

„Ani to neseďí. Nie je to ani matematická, ani fyzikálna značka. Ani znamenie zverokruhu, ani hieroglyf. Ani slobodomurári, ani satanistická sekta. Nič z toho.“

Chvíľu si namrzene a sústredene hundral čosi pod nos.

„Ibaže,“ pokračoval, „by išlo o písmeno z niektorého starého severského jazyka, o runu, či dokonca o japonský, alebo čínsky znak. Majú taký typ H so šikmou strednou čiarou. Ale tá prehnutá spodná čiara sa tam nevyskytuje. V tom je háčik. Zostáva hypotéza, že by to mohlo byť písmeno z cyriliky, ale zle napísané.“

„Z cyriliky? Reč je o ruskej abecede?“ opýtal sa Bourlin.

„O ruskej, ale aj o bulharskej, srbskej, macedónskej, ukrajinskej, je to rozsiahly terén.“

Adamsberg jediným pohľadom ukončil odborný výklad o cyrilike, ktorý sa major chystal spustiť – vycítil to. A skutočne, Danglard sa s lútosťou zriekol príbehu o žiakoch svätého Cyrila, ktorí zostavili abecedu.

„V cyrilike existuje písmeno Ы, netreba si ho zamieňať s И,“ vysvetľoval, kresliac do poznámkového bloku. „Vidíte, že tento znak má hore nad sebou takzvaný mäččň, čosi ako malú misku. Vyslovuje sa to ako, j'.“

Danglard zachytil ďalší Adamsbergov pohľad, ktorým pribrzdil jeho prednášku.

„Ak predpokladáme,“ nadviazal, „že žena mala vzhľadom na vzdialenosť medzi vaňou a bočnou stranou toalety problém nakresliť znamienko, čo ju nútilo natiahnuť ruku, možno zle umiestnila misku a nakreslila ju doprostred, nie hore. No ak sa nemýlim, to Ы sa nevyskytuje na začiatku slova, ale na konci. Ešte nikdy som nepočul o skratke, čo by vznikla z konca slova. Napriek tomu zistíte, či sa v zozname hovorov, alebo v jej adresári nevyskytuje osoba, čo ovláda cyriliku.“

„To by bola strata času,“ namietol potichu Adamsberg.

Komisár nehovoril ticho preto, že by sa nechcel dotknúť Danglarda. Okrem zriedkavých príležitostí nezvyšoval hlas, väčšinou rozprával tak nevýrazne, až hrozilo, že jeho poslucháč zaspí, v molovej tónine, pre niektorých hmlisto a hypnoticky, pre iných príťažlivo. Výsledky sa líšili podľa toho, či výsluch viedol komisár, alebo niektorý z jeho vyšetrovateľov; Adamsberg vyvolal buď driemoty, alebo nečakaný príval priznaní, podobne ako magnet príťahuje klince. Komisár tomu nepripisoval dôležitosť a pripúšťal, že keby si nedal pozor, občas by vedel uspať aj sám seba.

„Prečo strata času?“

„Určite, Danglard. Bude lepšie, ak najprv zistíme, či bol vypuklý ťah nakreslený skôr ako šikmá čiara, alebo až potom. To isté platí pre dve zvislé čiary v znaku H: urobili ich najprv? Alebo až potom?“

„Aký je v tom rozdiel?“ opýtal sa Bourlin.

„A či,“ pokračoval Adamsberg, „bola šikmá čiara nakreslená zdola nahor alebo zhora nadol.“

„Samozrejme,“ prisvedčil Danglard.

„Šikmá čiara pripomína škrabanec,“ pokračoval Adamsberg. „Tak to vyzerá, keď niečo chceme prečiarknuť. Pod podmienkou, že bola nakreslená zospodu nahor, veľmi rázne. Ak bol úsmev nakreslený skôr, prečiarkli ho až potom.“

„Aký úsmev?“

„Myslím tú vypuklú čiaru. Vyzerá ako úsmev.“

„Mäkčeň,“ opravil ho Danglard.

„Ako myslíte. Tá čiara sama osebe pripomína úsmev.“

„Úsmev, ktorý chcel niekto zrušiť,“ zauvažoval Bourlin.

„Čosi také. A tie vertikálne čiary mohli úsmev rámovať, mohla by to byť zjednodušená tvár.“

„Veľmi zjednodušená,“ skonštatoval Bourlin. „Pritiahnuté za vlasy.“

„Poriadne pritiahtuté za vlasy,“ súhlasil Adamsberg. „No treba to preveriť. V akom poradí sa píše tento znak v cyrilike, Danglard?“

„Najprv dve krajné čiary, potom šikmý ťah a nakoniec miska hore. Aj my píšeme prízvuky ako posledné.“

„Takže ak miskú nakreslili najprv, nejde o nepodarené písmeno z cyriliky,“ poznamenal Bourlin, „a nebudeme strácať čas hľadaním Rusa v jej papieroch.“

„Alebo Macedónca. Alebo Srba,“ dodal Danglard.

Danglard zarmútený, že sa mu nepodarilo vylúštiť znak, sa vliekol za kolegami po ulici. Bourlin zatiaľ vydával príkazy do telefónu. Danglard sa vlastne vždy vliekol a podrážky jeho topánok sa drali zvýšenou rýchlosťou. A keďže sa major nemohol spoľahnúť ani na priemernú krásu, potrpel si na anglickú eleganciu a obnova londýnskej obuvi predstavovala vážny problém. Každého cestovateľa, čo sa vybral na druhú stranu Kanála, prosil, aby mu priniesol nový pár.

Na strážmajstra zapôsobili útržky vedomostí, ktorými sa blysol Danglard, a teraz poslušne kráča po jeho boku. Bourlin by povedal, že sa naňho nalepilo trochu patiny.

Na Place de la Convention sa štyria muži rozišli.

„Zavolám, keď budem mať výsledky,“ povedal Bourlin, „nepotrvať to dlho. Vďaka za pomoc, no aj tak si myslím, že dnes večer to budem musieť uzavrieť.“

„Kým sa z toho nevysomárime,“ mávol rukou Adamsberg, „môžeme si hovoriť, čo chceme. Pripomína mi to gilotínu.“

Bourlin chvíľu hľadel za odchádzajúcimi kolegami.

„Nič si z toho nerob,“ povedal strážmajstrovi. „To je Adamsberg.“

Akoby táto veta stačila na rozlúštenie záhady.

„No predsa len,“ povedal strážmajster, „čo všetko musí mať major Danglard v hlave, keď toľko vie?“

„Biele víno.“

O necelé dve hodiny zavola Bourlin Adamsbergovi: obe zvislé čiary nakreslili prvé, najprv ľavú, potom pravú.

„Ako keď začneme písať H,“ vysvetľoval. „Ale potom nakreslila tú prehnutú čiaru.“

„Čiže nie ako H.“

„A nie ako v cyrilike. Škoda, celkom sa mi to páčilo. Potom pridala šikmú čiaru, urobila ťah zospodu nahor.“

„Prečiarkla úsmev.“

„Presne. Takže nemáme nič, Adamsberg. Ani iniciálku, ani Rusa. Iba neznámy symbol adresovaný skupine neznámych.“

„Skupine neznámych, ktorých obviňuje zo svojej vraždy, alebo ktorých chce upozorniť na nebezpečenstvo.“

„Alebo,“ navrhol Bourlin, „sa zabila jednoducho preto, lebo bola chorá. Ale najprv nakreslila niečo alebo niekoho, možno niečo, čo sa jej prihodilo. Posledné priznanie, kým opustí tento svet.“

„K čomu sa človek priznáva v poslednej možnej chvíli?“

„K hanebnému tajomstvu.“

„Napríklad?“

„Utajené deti?“

„Alebo hriech, Bourlin. Vražda. Čoho sa mohla dopustiť tvoja statočná Alice Gauthierová?“

„Nepovedal by som, že bola statočná. Panovačná, tvrdá povaha, až nelútostná. Neveľmi sympatická.“

„Možno mala problémy s bývalými žiakmi? Alebo s ministerstvom školstva?“

„Mala veľmi dobré hodnotenie, nikdy ju nepreložili. Štyridsať rokov na tom istom gymnáziu, a k tomu v proble-

matických končinách, na predmestí. A podľa jej kolegov sa decká, aj najväčší darebáci, na jej hodinách neodvážili otvoriť ústa, všetko išlo ako po masle. Vieš si predstaviť, že riaditelia na ňu hľadeli ako na svätý obrázok. Stačilo, aby zastala pri dverách triedy, a rámus v momente stíchol. Jej tresty boli obávané.“

„Neboli to náhodou telesné tresty?“

„Nič také.“

„A čo teda? Tristokrát odpísať úlohu?“

„Ani to nie,“ poprel Bourlin. „Trest spočíval v tom, že ich prestala mať rada. Pretože ona mala žiakov rada. To bola tá hrozba – mohli by prísť o jej lásku. Mnoho detí za ňou zašlo aj po vyučovaní, pod takou či onakou zámenkou. Aby si si vedel predstaviť, čo za ženu to bolo, predvolala si malého vydierača a nikto nevie, ako to dokázala, ale do hodiny jej vyzradil celú svoju bandu. Taká to bola žena.“

„Myslíš ostrá?“

„Spomenul si si na svoju gilotínu?“

„Nie, myslím na ten stratený list. A na neznámeho mladého muža. Možno to bol niekto z jej bývalých žiakov.“

„V tom prípade by sa symbol mohol týkať žiaka? Znak klanu? Bandy? Neznervózňuj ma, Adamsberg, do večera musím prípad uzavrieť.“

„Tak to natiahni. Hoci len o deň. Vysvetli, že pracuješ na cyrilike. A najmä nehovor, že to máš odo mňa.“

„Prečo to mám nahaňovať? Myslíš na niečo konkrétne?“

„Nie, na nič. Ale rád by som ešte trochu popremýšľal.“

Bourlin si znechutene vzdychol. Poznal Adamsberga dosť dlho, aby vedel, že v jeho prípade slovo „premyšľať“ neznamená vôbec nič. Adamsberg nepremýšľal, nesedel za stolom s ceruzkou v ruke, nekoncentroval sa pri okne, nerekapituloval fakty na nástenke so šípkami a s číslami, nepodoprel si bradu rukou. Ticho blúdil, plával medzi kancelárkami, šomral si popod nos, merajúc priestor pomalými krokmi, ale nikto ho nikdy nevidel premyšľať. Pripomínal rybu unášanú prúdom. Vlastne nie, ryba sa nenechá unášať, ryba sleduje svoj cieľ. Adamsberg pripomínal skôr trs trávy hnanej prúdom. Ale akým prúdom? Našli sa aj takí, čo hovorili, že keď sa jeho neurčitý hnedý pohľad ešte viac zahmlí, vyzerá to, akoby mu plávali v očiach riasy. Patril viac moru ako súši.